

Aan: Commissie Bestuur, Organisatie, Financiën en Veiligheid
Betreft: Commissiereis BOFV in Q2 2024
Datum: 5 december 2023 (bespreking in procedurevergadering van 7 december)

Afzender: Griffie Rotterdam
Naam: L. van Koppen & L. Jansen-Bor
E-mail: L.vankoppen@griffie.rotterdam.nl en L.bor@griffie.rotterdam.nl

1. Aanleiding

Een werkgroep uit het midden van de commissie BOFV en bestaande uit mevrouw Van Groningen, mevrouw Bokhove, mevrouw Coenradie, mevrouw Schalm-Civile, is aan de slag gegaan met het idee om een studiereis te organiseren naar een met Rotterdam vergelijkbare stad in het kader van veiligheid en bestuur en eventuele andere relevante thema's ter inspiratie voor bredere Rotterdamse vraagstukken.

Met voorliggende notitie wordt de commissie gevraagd een aantal principebesluiten te nemen (zie verderop). Hierbij is rekening gehouden met de volgende criteria: de steden hebben vergelijkbare opgaven als Rotterdam, de context komt overeen met Rotterdam, de stad ligt liefst in Europa (gezien de richtlijnen voor commissiereizen) en de kennis die wordt opgedaan is toepasbaar in de stad.

Er is eerder uitvraag gedaan voor suggesties voor steden en voorkeuren voor thema's bij de commissie, dit leverde een paar suggesties op. De bestemmingen Marseille, Casablanca, Italië (Palermo of Napels), Malmö, Boston en New York zijn genoemd. De werkgroep heeft uw voorkeuren meegenomen en doet in deze notitie een voorstel voor een bestemming (paragraaf 2). Gevolgd door een voorstel voor mogelijke reisdata (paragraaf 3) en wordt ingegaan op de overige aspecten die van belang zijn voor de verdere invulling (paragraaf 4).

Voor een reis voor het zomerreces van 2024 is het belangrijk dat besluitvorming op korte termijn plaatsvindt over de bestemming en de reisdata. Een termijn van minimaal 5 maanden is nodig om een dergelijke reis te organiseren.

Gevraagde besluiten

De commissie wordt gevraagd te besluiten:

- Om **Malmö** als hoofdbestemming verder uit te werken en de werkgroep te vragen om te onderzoeken of een combinatie met bezoek aan Kopenhagen te maken is.
- Dat de commissie zoveel mogelijk gezamenlijk reist, waarbij aan de werkgroep de afweging wordt gelaten of dat per trein of per vliegtuig zal zijn (met als criteria kosten, milieubelasting en reistijd). *Eventueel ander vervoer geschiedt dan op eigen gelegenheid en voor eigen kosten.*
- Dat de reis plaatsvindt van **15 tot 18 mei 2024**. Alternatief is een moment na het zomerreces.
- Als thema's 'veiligheid' en 'bestuur' te kiezen, meer in het bijzonder: gevolgen van criminaliteit op wijkniveau, jongeren en criminaliteit, cybercriminaliteit en observatie van het toegepaste bestuursmodel en hoe dit doorwerkt in de effectiviteit van overheidshandelen, bijvoorbeeld bij de aanpak van criminaliteit.

2. Bestemming

De werkgroep heeft verschillende bestemmingen ter overweging meegenomen in haar keuze voor dit voorstel. Door de commissie werden bestemmingen als Marseille, Italië, Malmö, Boston en New York aangedragen. De werkgroep vindt het belangrijk dat de commissie deze reis maakt naar een stad waar vergelijkbare problematiek als die in Rotterdam speelt, maar ook dat dit een stad is die in de aanpak van deze problematiek goede stappen heeft gezet waar inspiratie uit opgedaan kan worden. Ook vond de werkgroep van belang dat de rol van de overheid in de aanpak van de problematiek vergelijkbaar is met de situatie in Rotterdam, danwel dat hier inspiratie over op te doen is. Voor de bestemmingen Marseille en de steden in Italië kwamen deze aspecten minder goed uit de verf, waardoor deze opties na onderzoek door de werkgroep zijn afgefallen binnen het voorstel.

In Malmö vindt de werkgroep de aanpak Group Violence Intervention (GVI) een interessant thema voor de commissie. Ook kan het thema participatie en de afstand van de overheid tot de burger interessant zijn om in Malmö te onderzoeken. Op een korte reisafstand van minder dan een uur met de trein van Malmö, ligt Kopenhagen. Kopenhagen is in 2021 door de Economist Intelligence Unit uitgeroepen tot veiligste stad van de wereld. Het kan voor de commissie interessant zijn om te onderzoeken wat van de aanpak in Kopenhagen op gebied van (digitale) veiligheid te leren valt.

Ook Boston en New York zijn in de werkgroep als mogelijke bestemmingen aan de orde gekomen. In het bijzonder, Boston kan interessant zijn omdat de stad van vergelijkbare grootte is en vergelijkbare problematiek kent en ook bijvoorbeeld op het gebied van GVI belangrijke stappen heeft gezet. Bovendien heeft de stad Boston recent meegewerkt aan een interessante [documentaire](#) waarbij de gemeentelijke overheid door de ogen van de burger werd gevolgd. New York is zowel qua grootte als opzet en problematiek van geheel andere orde dan Rotterdam. Tegelijkertijd kent de stad bijvoorbeeld een lange geschiedenis van criminaliteit in de wijken. De ervaringen hiermee kunnen interessant zijn. Voor deze bestemmingen geldt natuurlijk wel als belangrijkste nadeel dat de reis ernaartoe flink minder duurzaam, langer en prijziger is dan bij een bestemming binnen Europa.

2.1 Waarom Malmö (Zweden)? Mogelijk in combinatie met Kopenhagen (Denemarken)?

Malmö is, net als Rotterdam, de op een na grootste stad van het land en een havenstad. De populatie bestaat uit zo'n 355.000 inwoners vanuit 180 landen. De Zweedse maatschappelijke context lijkt redelijk op de Nederlandse, al is de afstand van de overheid/gemeente tot de inwoner veel kleiner in Malmö dan in Rotterdam en Nederland. Malmö heeft relevantie met Rotterdam o.a. op het gebied van veiligheid en de problematiek waar de stad mee te maken heeft is vergelijkbaar met die van Rotterdam. Zo zijn er conflicten tussen bendes over wapen- en drugshandel waar veel jongeren bij betrokken zijn.

Het beleid dat in Malmö gevoerd wordt rondom GVI (Group Violence Intervention) is voor de commissie interessant. Op de website van de Zweedse National Council for Crime staat informatie over het GVI-beleid in Zweden [GVI - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](#). Malmö heeft in 2018-2020 een pilot gevoerd onder de naam "Sluta Skjut" (stop met schieten). Na de [evaluatie](#) van de pilot is besloten om met deze strategie te werken als onderdeel van hun reguliere werkzaamheden.

Zweden is net als Nederland een constitutionele monarchie, waarbij de koning geen politieke macht heeft. De parlementaire democratie bestaat uit één kamer van 349 leden die voor 4 jaar gekozen worden. De gemeenteraad in Malmö bestaat uit 61 leden die voor 4 jaar gekozen zijn. De verkiezingen voor het parlement en de provincie worden op hetzelfde moment gehouden. Een belangrijk kenmerk van de Zweedse democratie is dat transparantie als zeer belangrijk wordt gezien. Daarnaast wordt participatie heel belangrijk gevonden, waarbij referenda op alle niveaus (nationaal, lokaal, burgers) gebruikt worden als aanvulling op de indirecte democratie. Door de grote waarde die gehecht wordt aan openheid en transparantie, wordt er in Zweden ook losser met privacy omgegaan dan in Nederland.

Engels is een goede tweede taal in Zweden. Hoewel een beperkt aantal documenten beschikbaar zijn in het Engels zal een mondelinge uitwisseling goed in het Engels vormgegeven kunnen worden.

[‘Zwarte september’ in Zweden: bendegeweld loopt de spuigaten uit | Buitenland | AD.nl](#)
[‘Bied je iedereen in de groep hulpverlening, dan week je de meelopers los’ | Verhalen uit de praktijk | Nederland tegen georganiseerde misdaad](#)
[Rotterdam gaat samenwerken met burgers om jeugdgeweld te bestrijden \(nos.nl\)](#)

Kopenhagen (Denemarken)

De gemeente Kopenhagen telt 647.000 inwoners en is daarmee van eenzelfde grootte als Rotterdam. De gemeenteraad van Kopenhagen bestaat uit 55 leden die voor 4 jaar gekozen worden. Er zijn zeven raadscommissies. De burgemeester wordt in Kopenhagen vrij vertaald hoofdburgemeester genoemd, de voorzitters van de raadscommissies van wie de functie vergelijkbaar is met die van een wethouder in Nederland worden burgemeester genoemd. De raadscommissie Financiën is de belangrijkste commissie die bestaat uit de voorzitters van de andere 6 raadscommissies, 6 gemeenteraadsleden en de burgemeester (ook voorzitter).

Kopenhagen werd in 2021 uitgeroepen tot veiligste stad van de wereld door *the Economist Intelligence Unit*, op basis van 76 indicatoren op gebied van o.a. digitale en persoonlijke veiligheid. Dit onderzoek wordt elke 2 jaar uitgevoerd. In 2021 werd door de coronapandemie digitale veiligheid belangrijker gevonden.

Het misdaadcijfer is in Kopenhagen op het laagste niveau in meer dan 10 jaar. Kopenhagen richt zich op vroegtijdige interventie met preventieve initiatieven. Dit gebeurt door een samenwerking tussen scholen, sociale diensten en de politie (het SSP-systeem).

Het kan voor de commissie interessant zijn om te onderzoeken wat er in Kopenhagen te leren valt van hun aanpak in digitale en persoonlijke veiligheid. De werkgroep onderzoekt graag verder wat de commissie hierover in Kopenhagen zou kunnen leren.

[Why is Copenhagen the safest city in the world? Here's its virtuous project \(smart-interaction.com\)](#)
[Safe Cities Index 2021 – Home \(economist.com\)](#)

Reisopties

Voor een kort bezoek aan Malmö en Kopenhagen zijn verschillende reisopties. Een vliegreis is qua reistijd veruit het efficiëntst. Vanaf Eindhoven is een directe vlucht naar Malmö mogelijk en is de vliegtijd ongeveer 1,5 uur. Er gaan geen directe vluchten vanaf Rotterdam of Amsterdam naar Malmö. Per trein is Malmö vanaf Rotterdam in gemiddeld 14 uur aan te reizen. Uitgezocht kan worden of dit per nachttrein kan.

De reistijd tussen Malmö en Kopenhagen is per trein ongeveer driekwartier.

2.2 Alternatieve bestemmingen Boston of New York (Verenigde Staten)

Boston is qua populatie met zo'n 650.000 inwoners vergelijkbaar met Rotterdam. Port of Boston is één van de grotere havens van de Oostkust van de Verenigde Staten. In Boston is in de jaren '90 de Group Violence Intervention gestart. Dit was onder de naam The Boston Gun Project's Operation Ceasefire en is ontwikkeld door wetenschappers Anthony Braga (Northeastern University, Boston) en David Kennedy (John Jay College of Criminal Justice, City University of New York). Dit programma was verantwoordelijk voor een verlaging van 63% van jonge slachtoffers. Bij de methode kijk je naar de groep waarvan gewelddadige jongeren uitmaken. Sindsdien is dit effectief geïmplementeerd als de GVI.

[Number-crunching youth violence in Boston: Just how bad is it? - The Boston Globe](#)
[Boston Youth Violence on the Rise – NBC Boston](#)

New York is met 8.5 miljoen inwoners een stuk groter dan Rotterdam. Het is de grootste stad van de Verenigde Staten en het stadsbestuur van New York staat relatief ver van de wijken af. Het thema wijk-rechtspraak kan interessant zijn voor de commissie om zich in te verdiepen. In de jaren 80 en begin jaren 90 was er een piek in drugscriminaliteit in New York. Daarna volgen problemen in de stad waarin de maffia een grote rol speelde, gevolgd door gewelddadige gangs. In deze tijd zijn relatief onveilige wijken door gentrificatie populaire buurten geworden. In het verleden zijn in New York vernieuwende en succesvolle aanpakken gebruikt. Deze aanpakken zijn veelvuldig gekopieerd in andere steden.

Inmiddels behoort New York tot de vijf veiligste grote steden in de Verenigde Staten en is criminaliteit met 50% gedaald in de afgelopen 10 jaar. Toch kampt de stad nog met veel problematiek rondom veiligheid.

Reisopties

Voor een kort bezoek aan Boston of New York is een vliegreis de enige optie. De vliegtijd vanaf Schiphol bedraagt voor beide bestemmingen ongeveer 8-9 uur. Het is niet mogelijk om per trein/bus/boot te reizen.

Voor een reis naar de Verenigde Staten is het noodzakelijk dat alle deelnemers een paspoort en een ESTA hebben. Een ESTA moet vooraf worden aangevraagd. Deze aanvraag kan om verschillende redenen worden afgekeurd.

3. Reisdata

Het is in principe wenselijk om de studiereis zo vroeg mogelijk in de raadsperiode te doen zodat de opbrengst optimaal benut kan worden in het raadswerk. Rekening moet worden gehouden met

raadsvergaderingen, recesperiodes, behandeling van de P&C-producten en andere geplande commissiereizen. Het voorjaar van 2024 wordt vanwege de korte organisatietijd niet geschikt geacht.

Voor het zomerreces is de enige optie voor een commissiereis in de week van **15-18 mei**. Er is in deze week geen raadsvergadering en geen actualiteitenraad. De commissies vergaderen wel. Daarnaast voert de COR op dinsdag en woensdag verantwoordingsgesprekken over de jaarstukken. Deze week valt midden in uw voorbereiding richting de behandeling van de jaarstukken. De jaarstukken worden verwacht op de vrijdag voor het meireces. Alternatieve reisdata kunnen worden voorgesteld en vallen dan na het zomerreces.

Woensdag middag/avond heenreis, zaterdagochtend terugreis (wellicht vrijdagavond). Afhankelijk van de bestemming kan door de commissie gekozen worden om eerder te vertrekken of een dag later terug te keren, zodat omwille van reistijd en de reisafstand het werkbezoek optimaal benut kan worden.

4. Overige aspecten

4.1 Het programma

Het programma wordt samengesteld door de griffie in samenwerking met o.a. directie Veilig.

Nut en noodzaak worden aangetoond door voor de commissie relevante thema's. Tijdens de commissievergadering van 7 december kunt u input geven over welke thema's u (ook) belangrijk vindt en terug wil laten komen in het programma. Voor de commissie BOFV stelt de werkgroep de volgende thema's voor: gevolgen van criminaliteit op wijkniveau, jongeren en criminaliteit, cybercriminaliteit en observatie van het toegepaste bestuursmodel en hoe dit doorwerkt in de effectiviteit van overheidshandelen, bijvoorbeeld bij de aanpak van criminaliteit.

De werkgroep stelt voor om in gezamenlijkheid na afloop van de commissiereis de geleerde lessen openbaar te presenteren in een verslag.

4.2 Samenstelling groep

Bij een werkbezoek van een commissie gaan in principe de woordvoerders in de commissie mee (1 lid per fractie; Leefbaar en VVD max. 2 leden), de voorzitter, de raadsgriffier en de ondersteuning vanuit de griffie (3 personen).

Voor het goed verlopen van een programma wordt soms extra ondersteuning meegevraagd, iemand die kennis heeft van de te bezoeken stad en/of het thema van de reis.

College/ambtenaren

Afhankelijk van de in te plannen onderwerpen is het ook mogelijk één of meerdere leden van het college (en enkele ambtenaren) uit te nodigen. Zij kennen de Rotterdamse context en kunnen de commissie ter plekke helpen om een en ander in Rotterdams perspectief te zetten. Daarnaast ook goed voor de informele contacten.

4.3 Kosten

Deze worden gemaakt voor:

- Retourreis per bus, trein of vliegtuig
- 2 of 3 overnachtingen hotel met ontbijt
- Vervoer ter plekke
- Diners, lunches
- Tolk indien nodig - voertaal in principe Engels
- Extra en onvoorzien (reisverzekering, relatiegeschenken, etc.)

Afhankelijk van moment van boeken en aantal zal deze reis naar verwachting voor Malmö tussen € 1.000 en € 1.500 p.p. en voor Boston/New York tussen €2000 en €3000 p.p. bedragen. Afhankelijk van inhoudelijk programma en (evt. externe) begeleiding kan het uiteindelijk iets hoger uitvallen.

Vanuit de begroting is er structureel ruimte voor commissiereizen, ook deze reis wordt hieruit gedekt. De kosten van de meereizende wethouder en ambtenaren zijn voor rekening van het college respectievelijk de betreffende dienst.

4.4 Communicatie/Voorlichting

Om een ongedwongen sfeer te bevorderen is het meereizen van journalisten niet aan te bevelen. Wel is het raadzaam de media actief te informeren over doel en programma van de reis en evt. gelegenheid te geven hierover vragen te stellen.

4.5 Verdere procedure

- Indien de commissie besluit dit werkbezoek te houden, zal door de griffie een notitie aan het eerstvolgende presidium worden voorgelegd, met het verzoek in te stemmen met opzet en begroting en de griffie op te dragen dit werkbezoek te organiseren.
- Indien het presidium instemt, zal aan de commissieleden worden gevraagd een verklaring te tekenen (bij afzeggen zonder gegronde reden, ter beoordeling aan het presidium, worden gemaakte kosten doorberekend).
- De commissie wordt op de hoogte gehouden van de voorbereidingen.
- Na afloop wordt een reisverslag gemaakt (aan het presidium) dat tenminste aandacht schenkt aan: het resultaat van de reis afgezet tegen het beoogde doel, het gerealiseerde programma, de feitelijke kosten en de uitgewisselde relatiegeschenken.